

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetről letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-Áp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberben kezdtem el egy algéri sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell ÁtszÁjmolni metrikus mértÁkre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalászok fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozás Árdekben, megtartva az evezÁ hasznÁlat lehetÁsÁgÁt, Ás hasznÁltÁjk a XIX szd. kÁzepÁi Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerÁszet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elÁfordult. Az Áp-tÁsÁ szokásos lamellÁs Ásszerakás mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papÁ-rbÁl kivÁjgtam Ás az alaplemeze tapÁtaragasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁjgÁst biztosít, mint a szokásos karbon papÁ-ros ÁtmÁsolÁs. ÁrdekessÁgÁp elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozásÁ szÁjmÁ-tÁgÁpet hasznÁltam, a rajzokat scenneltem, kettÁvÁjgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb elÁjárÁs mind a fÁloldal karbon papiros ÁtmÁsolÁsa. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scennelÁs utÁjn egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scennelÁsnÁl is el kell talÁjni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁltozzon. Mivel a bordarajz a palÁjnközött méreteket adja meg ebből a palÁjnk vastagsÁgÁt - nÁjlam 1mm - le kellett venni. A lamellÁjk kivÁjgÁsa utÁjn a papÁ-rt lemosÁjssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁjzÁt ÁsszeÁllÁ-tottam, Ás a gÁrbÁleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁzni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁssal dolgozzunk, kÁlÁnben a palÁjnkna nem lesz megfelelő a felfekvÁse.

Az Áp-tÁsÁ korai fÁjzÁsÁrÁl nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gÁpem, ezÁrt csak szÁbeli beszÁjmolÁst. A gerinclemez kiszabÁsÁjnÁl a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁsra. EzutÁjn kÁvetkezett a fedÁlzet palÁjnközÁsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordÁjk elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁjra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezett vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁjgtam, a bordÁjk helyén kis bevÁjgÁsokat alkalmaztam. A bordÁjkat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. EzutÁjn a kÁtoldali ÁjgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbÁl ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsÁrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordÁjkat Á gerinclemezt kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁjn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁjlt padlÁbÁl kÁszÁ-tettem, tÁkÁletesen bevÁjlt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁl kÁnnyebb Ás a palÁjnközÁs utÁjn semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezett irodabÁtorokbÁl szÁjrmazik, valamikor még fÁjbÁl gyÁjrtott azokat. Marjai is ezt ajÁnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell nÁhÁjny alapgÁp, amit máj bemutattam egy korÁbbi cikkben. A bordÁjzatra egy rÁteg palÁjnk kerÁl, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm szÁles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szÁlesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁs kÁvetkezÁ, a máretre vÁjgott palÁjnkot vÁzbe Ájztattam, Ágy nagyon kÁnnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordÁjkat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hÁmÁrsÁkletekre beÁllÁ-tott vasalÁval a helyén szÁjrá-tottam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁleltre, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁ-ti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁzni, hogy a bordÁjk kÁzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁjnk akkor belapulhat. A szÁgeztÁs ennÁl a méretarányánál megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Á

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább képekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rés}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatjáról is beszámoló cikket fogok megjelentetni a lapombajain. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány távlati kép:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne ártak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy árkem, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy árzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jár be. A festés után, a festett és natúr részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznak se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁs fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁst mÁr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° IÁ'Ások alÁ jÁn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁlni, kell valami vÁltozatossÁg a munkÁjban.

Áopp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogyl lesz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁr is lesz mÁr, mire a kÁvetkezá' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁsmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítéséről szól. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerős, vagy készen megvárja, vagy valahogy megkészd vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomintéssel. Köt probléma adódott, az alom felhúléte túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az intécsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűzőt, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is készíthet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra ragasztott műanyagcsigák készlete, aminek fejébe egy levágott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigák egy L alakúra készíthető lapba szilícizált villanymotor tengelye. Egy készmasztás lemez kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett ragasztva az egysz pillanatszerűtől. Megelőző vastagságú fa rődből levágtam az alapanyagot, a köt végébe szűkszerű vastagságú fűrészvel befűző egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére húztam és májra indult is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigák egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész is kőzzel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát ártam és egy vékony rődből levágott csapot vertem bele. Most májra csigák bronz szálak akról festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan látványos mint a fém, de ha jól megválasztjuk a fémbe esztergályozott ügyös sem éppen teljes mértékű megoldás a korabeli lávegeknek. Itt mindenféleképpen a precizitás lenne a jelszó, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyőtalpak elkészítéséhez az itt látható fém sablont készítem. Ezt egy megfelelő vastagságú rődből elkészítve, egy krokodil csipesszel ragasztom, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzájárulhat a részen lombfűrésszel körbe vágtam, aztán tűreszelővel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam. A gy megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csigákhoz hasonló módon esztergályoztam, az összeszerést meg előzetesen nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítését sem. Aztán pácolás, és a csigák felhúléte a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert előzetesen beverhetetlen, vagy mindent szétrepeszt. Hogy miért nem festetem párosra az ügyőtalpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalózhajó, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben készvették az európai szokásokat.

Az ügy felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak készve és nem rendelkeztek vontatók készletekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan tárták? Nos a korláton áthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy tétkészlet hevében. Azért volt mindez így, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyőablak sem.

Végül a hűny kőp a hajóráról, melyen májra rajta van a tártó vőza, és a taffelőp-tmány oldaldő-sze is. Ez fű kifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dő-szt vékony rőzdről hajlítottam és aranyfestéssel ellátva, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: hajómester

Â

{mospagebreak title=4.r sz}Â

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t lfon sr l, a haj ra való felszerelésről tájékoztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

Â

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlájzat is bizonyára hasonlós volt.

Â

A vitorlájzat szánához a rozsdavérrel szánt viltasztottam, ami Mediterráneumban elöggö elterjedt volt, ahogy az tálkorabeli festményen is látható. A kalászok füllőttöb kedveltök ezt a balás szint, ami már a lityányival fölelmeteltett. Kász-táshoz legjobb a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a szánben nem volt, ezért át kellett vásárolnom, de a felhasználás elátta forrás vben alaposan kifáztam, ami csökkentette a merevséget. Az alábbiakban tatvitorla elkészítését láthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról májsolatot kász-tettem egy papírlapra. Erre rajzoltam a beszégre szánt kászeri felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságát félég, a vastagabb anyagnál tőbbet, a vökönyabbnál kevesebbet kell. A vitorlacsökök varrású vonalait is ábrázoltam, ami megkénynti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

Â vásznat keménytás vben áztattam, majd finoman kivasaltam. Ettől a vászon merev lesz, ami megkénynti a pontosabb teszt a szabást. A szabásmintát a vászonra helyezve, néhny ponton ragasztó szalaggal a vászonhoz rögzítve, puha, 2B-s, tompa hegyű ceruzával ös egy vonalzóval elögeztem a kárrberajzást. A szabásmintát az anyagra levöve, a hiányzó részeket kiegészítettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szívesi vonalai megfelelően essenek. Ezt kálálásen a hájromszög alakú vitorlájknál lehet elszöni.

A kávetkezé lópöben varrásgöppel vögigvarrtam a vitorlacsökökat imitálás vonalat, majd jás öles ollával kárrbevettem a rajzot. A vitorla hosszabb oldalánál pontosan a szabási vonal mentön, a tálbbi részen kb. olyan 2 cm ráhagyással. Ezért kell, nehogy a kásábbiek során kellemetlen meglepésben legyen kászánk azáltal, hogy nem lesz elegendő anyag. A felhajtás, a varrás során az anyag házódik. Az utolsó oldal beszégreönöl nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszégre után a szabásmintával ellenárizzá, ös ha kell, a rajzot módosítjuk. A sablonról természetesen a már beszégett oldal ráhajtási félölét levájjuk.

Â

Â

Â

Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a kábelvel felereltem rajta a kábelre és a rőszletet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vizeztem, mert a víz az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha a gyesegek voltunk, a vitorla szegélye teljesen egyenes fogadni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igazítani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jó, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet más módszer is. A behajtott félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a vízszint nem vizezzük. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtott véglegesre vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk átvatosak, a szájak szájakat magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vízszintes cső-kot oldalánál 3-3 mm-t felhajtottam kábelzár, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jó kimostam, az átvatosan kivasaltam. Ez az átvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak a helyre kell, nem hűtjük, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelzárrel is el kell látni. Ezek a szegélykötések a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végüket egy csepp ragasztással a vitorlához.. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontosan varrni, azaz ha a kész vitorlák rövidnek bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt békka rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra az a méretre. Az első az első vízszintes rudat darabok készült. A rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtattam.

A kátfalászerelési munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfalászat a tervrajz alapján készíthető.

A kátfalákat Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítetté gép, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kátfalék anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 mm-es vastagságban. Az ettől vastagabb kátfalákat persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok máret hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állás kátfaléhez barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfaláttem beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szálra tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen csőnél lazán. Itt kátfaláttem, aztán festettem, szárítottam, majd egy paprhengerre csavartam. A futás kátfalászat festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfázó 2 db teafiltert, 2 kávfőzőskanál kávfőt és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávő szálnál fesszetételet kapok. A fonalat egyszerűen átházom az oldaton, paprhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfalát készítem.

Egy jó tanács. A kátfalákat mindig a sodrás elát fessék meg.

Kátfalék a hajás kátfalászatról és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejező rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi részt most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László